

УДК 332.132:336.2
ББК 65.01.Я7

Корецька Н.І.

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Луцький національний технічний університет,
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України,
кафедра банківської справи,
43022, м. Луцьк, вул. С. Ковалевської, 29,
тел.: 0332789953,
t-mail: bankivska-sprava@yandex.ru

Анотація. У статті запропоновано модель розвитку регіонального банку, який буде зацікавлений у забезпеченні банківськими послугами клієнтів свого регіону.

Ключові слова: модель, регіональний банк, регіон, банківські послуги, місія, стратегія.

Annotation. The model of development of regional bank, which will be interested in providing of clients of the region bank services, is offered.

Key words: model, regional bank, region, bank services, mission, strategy.

Вступ. Регіональні банки протягом усієї своєї історії в розвинутих країнах довели свою необхідність і значимість. Створюючись спочатку як банки розвитку свого регіону, концентруючи кошти населення і підприємств регіону для фінансування інвестиційних проектів, вони зайняли свої ніші, обслуговуючи населення, малий і середній бізнес та інших економічних суб'єктів.

Зростаючі потреби клієнтів змушують банківські установи постійно вдосконалювати свої послуги, гнучко реагувати на зовнішні умови, що змінюються, одночасно забезпечуючи для себе конкурентні переваги. Вирішення нових завдань зумовлює створення моделі розвитку регіонального банку, націленої на стимулювання місцевих галузей національної економіки, виконання соціальної і добродійної місії.

Вирішенню проблем функціонування регіональної банківської системи, формування ринку банківських послуг присвячені праці Е. Бернштама, А. Лузанова, В. Кліманова, У. Грудзевич, І. Брітченка, М. Могильницької, М. Люзняка, Т. Зверькової та ін. [1–10]. Однак ученими не підкреслюється особлива роль регіональних банківських установ у функціонуванні економіки регіону та країни в цілому. Крім того, не вироблено єдиного понятійного апарату, який би характеризував діяльність регіональних банків.

Постановка завдання. Мета статті – розробити модель розвитку регіонального банку.

Результати. Нерівномірний доступ населення, суб'єктів господарювання до банківських послуг у регіоні ще більше підсилює диспропорції економічного розвитку, загострює депресивні тенденції у віддалених районах. Це вимагає створення регіонального банку, який буде зацікавлений у забезпеченні банківськими послугами клієнтів свого регіону.

На нашу думку, специфіка регіонального банку визначається не стільки розміром капіталу, скільки формою власності на капітал. Вважаємо, місцеві органи влади й суб'єкти господарювання повинні стати основними засновниками й акціонерами таких банків, оскільки їх створення сприятиме задоволенню потреб економіки регіону. Регіональні банківські установи та їх діяльність мають контролюватися адміністрацією конкретного регіону. Участь місцевих адміністрацій є необхідністю для таких банків, бо саме регіональна влада зможе їх підтримати і якщо потрібно – урятувати.

Відсутність на сучасному вітчизняному банківському ринку інститутів дрібного кредиту (ощадно-позичкових і кредитних товариств, кооперативних банків, земельних кас і т. д.) не дозволяє повністю задовольняти потреби економіки регіону. Переважно

саме місцеві банки частенько підтримують регіональні проекти соціальної спрямованості й надають кредитну підтримку суб'єктам малого та середнього бізнесу. Крім того, вони знайомі із ситуацією в регіоні. А якщо "віддати" ринок лише іннорегіональним банківським установам, то країна в деяких регіонах може повністю втратити місцевий ринок банківських послуг. Таким чином, існує необхідність у відродженні діяльності муніципальних (регіональних) банків, закріпленні їх інституційного статусу, тим більше, що умови для цього вже створені: сформувався регіональний ринок, є потреба в специфічних послугах і т. д.

Отже, необхідність у здійсненні якісних змін у розвитку регіональних банків, що повинні бути орієнтовані на реальні потреби як власників банків, так і споживачів банківських послуг, існує.

Вважаємо, регіональний банк – це банківська установа, що знаходиться у власності регіону, поєднує виконання суспільної, комерційної і благодійної функцій і діяльність якої націлена на стимулювання розвитку місцевої економіки. Місією регіонального банку повинно бути забезпечення цілеспрямованого й ефективного соціально-економічного розвитку регіону відповідно до пріоритетів його структурної політики шляхом участі в регіональному відтворенні при максимально повному задоволенні потреб клієнтів.

Реалізація місії регіонального банку повинна опиратися на дотримання ряду принципів [8, с.17, 22]:

- регіональна належність (основними засновниками й акціонерами регіональних банків повинні бути місцеві органи влади й суб'єкти господарювання);
- спрямованість на потреби клієнтів (потреби клієнтів повинні бути в центрі уваги регіонального банку);
- максимізація прибутку й мінімізація витрат;
- визначення кола потенційних клієнтів;
- активне сприяння розвитку реального сектора регіональної економіки.

Формування моделі розвитку регіонального банку потребує розробки критеріїв, які можуть бути використані при визначенні статусу цієї банківської установи:

- джерело формування капіталу банку;
- сфера діяльності;
- спрямованість діяльності банку;
- продуктова політика банку;
- регулювання і контроль банку.

Крім того, діяльність регіонального банку потребує визначення основних її напрямів [10]:

- відбір сфер діяльності. Керівництво банківської установи повинно чітко визначити свої конкурентні переваги: участь у розвитку економіки регіону; робота в тісному контакті з місцевою владою; ефективна продуктова політика й концентрація ресурсів у регіоні;
- оптимізація і клієнтоорієнтованість: урахування потреб споживачів банківських послуг; удосконалення механізму задоволення попиту на банківські послуги.

Названі принципи дозволяють визначити й суть стратегії регіонального банку – зосередженість банківської установи на задоволенні потреб клієнтів, відмова від конкурентної боротьби як цільового завдання, пошук і встановлення нових способів і форм співпраці з міжнародними й вітчизняними фінансовими інститутами й організаціями.

Для впровадження моделі розвитку регіонального банку необхідне виконання таких умов [8, с.19,22–23]:

- допомога держави й центрального банку в створенні інфраструктури ринку;
- активізація ролі місцевих органів влади у формуванні регіонального банківського сектора;

- розвиток участі регіональних банків у “ринковому” фінансуванні реального сектора шляхом емісії цінних паперів;
 - перехід до реальної багаторівневої банківської системи, що дозволить виробити широкий асортимент банківських продуктів, задовольнити будь-які потреби клієнтів у банківських послугах. Тільки банківська система, яка має багаторівневу архітектуру з каналами руху ліквідності та технологій у всіх напрямках і на всі рівні, зможе швидко реагувати на потреби економіки з метою покращення забезпечувати ресурсами найбільш пріоритетні та перспективні сектори й підприємства. І в цьому аспекті банки регіонального рівня займатимуть своє важливе місце;
 - перехід до стандартизованих банківських продуктів;
 - зміна ставлення регіонального банку до своїх клієнтів: відхід від позицій “боротьба за гроші клієнта” і перехід до позицій “задоволення потреб клієнта й отримання прибутку”. Банківським установам необхідно сформувати новий підхід до обслуговування клієнтів. Це повинен бути не просто процес візиту клієнта в офіс банку з обов’язковим обслуговуванням за допомогою спілкування з операціоністом. Для того, щоб стати ефективною банківською установою на ринку банківських послуг, потрібно використовувати систему Інтернет-банкінг, обслуговування через мобільний телефон, консультації з ісд, sms-інформування, банкомати, термінали й т. д.;
 - регіональний банк як економічний суб’єкт регіону повинен не тільки отримувати прибуток (отримання максимального прибутку не може бути його самоціллю), а й працювати на його користь;
 - добродійна спрямованість діяльності регіонального банку має бути законодавчо закріплена, а не реалізовуватися за залишковим принципом (необхідно стимулювати регіональні банки виділяти певний відсоток із чистого прибутку на місцеві (регіональні, міські) потреби, на розвиток соціальних установ і т. д.). Отже, для регіональних банківських установ потрібні повноцінні законодавчі рамки.
- Названі вище умови охоплюють великий спектр перетворень на ринку банківських послуг, які забезпечать конкурентні переваги регіональній банківській установі.

Подамо модель розвитку такого банку (рис. 1).

Вважаємо, формування регіональних банків допоможе створити умови для кредитування економіки й населення регіону в достатніх обсягах і на доступних для всіх умовах. Створення нормальних умов для роботи місцевих банків, організація їх доступу до заходів державної підтримки дозволять розширити кредитування населення і бізнесу на регіональному рівні.

Висновки. Таким чином, формування нової моделі регіонального банку дасть можливість стимулювати розвиток місцевих галузей національної економіки, оживити кредитний ринок на місцях, розвивати соціальну й добродійну місії. Запропонована модель дозволить сформувати новий тип банку, що поєднає в собі комерційні, суспільні й благодійні функції.

1. Бернштам Е. С. Региональные аспекты организации и государственного регулирования банковской сферы: зарубежный и российский подходы / Е. С. Бернштам, А. Н. Лузанов. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 104 с.
2. Климанов В. В. Особенности регионального развития банковской системы / В. В. Климанов, А. Н. Лузанов // Экономист. – 2002. – № 3. – С. 69–74.
3. Грудзевич У. Я. Перспективи розвитку регіональної інфраструктури фінансового ринку / У. Я. Грудзевич // Щорічник наук. пр. “Соціально-економічні дослідження в перехідний період”. Серія “Економічні проблеми розвитку виробництва регіону”. – Л. : НАНУ ІРД, 2001. – Вип. XXXI. – С. 620–631.
4. Брітченко І. Г. Формування та функціонування регіонального банківського ринкознавства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.02.03 / І. Г. Брітченко. – Донецьк, 2005. – 36 с.

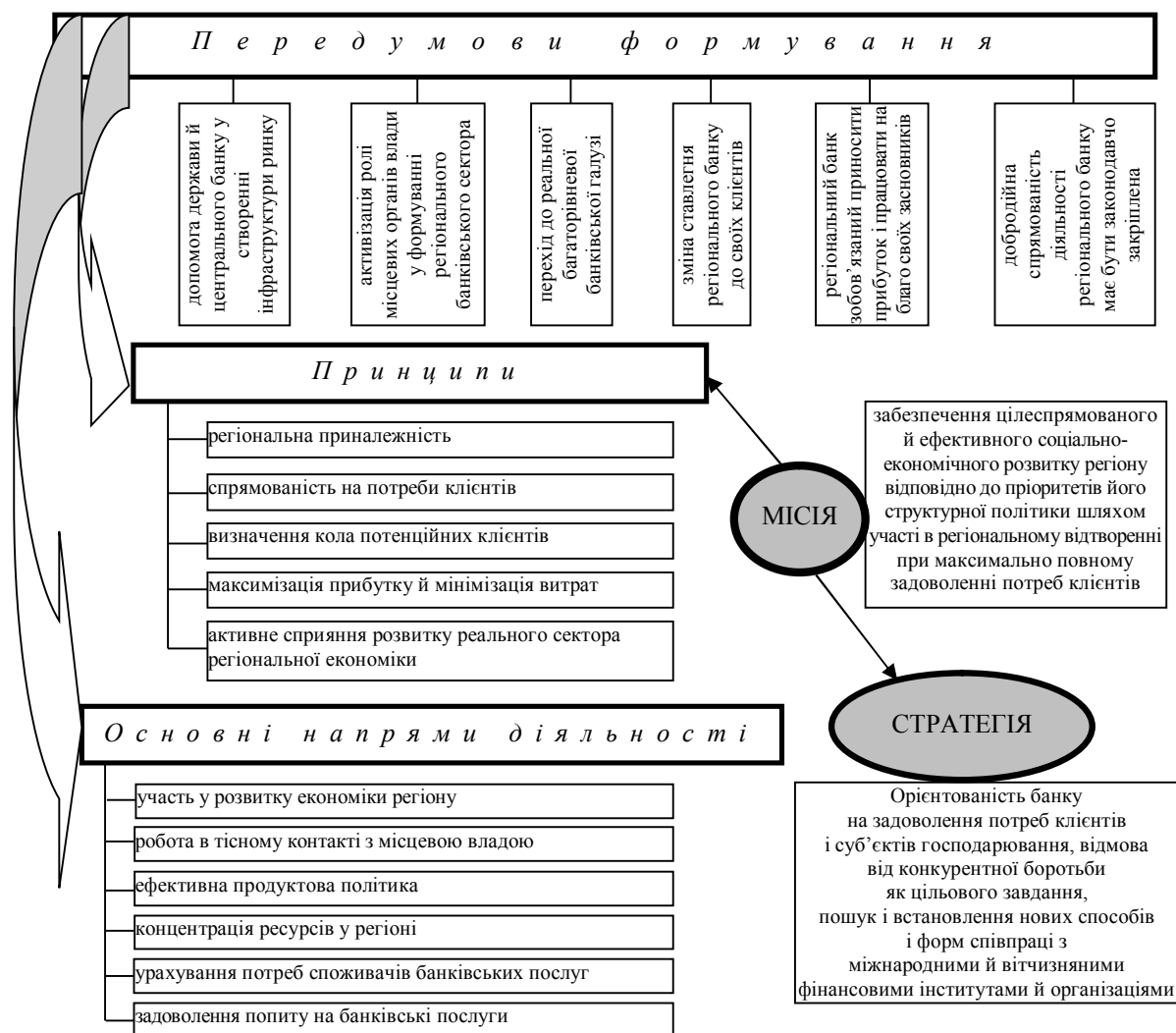

Рис. 1. Модель розвитку регіонального банку

- Могильницька М. П. Ефективність банківської системи регіону: методологія і апробація моніторингу / Могильницька М. П., Васюта В. О., Побурко Я. О. – Л. : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2005. – 63 с.
- Могильницька М. Про оцінювання ефективності банківської системи регіону / М. Могильницька, Я. Побурко // Регіональна економіка. – 2005. – № 2. – С. 206–213.
- Люзняк М. Щодо оптимізації регіональної структури банківської системи / М. Люзняк // Економіст. – 2008. – № 8. – С. 54– 57.
- Зверькова Т. Н. Региональные банки в трансформационной экономике : автореферат диссертации на соискание учен. степени канд. экон. наук / Т. Н. Зверькова. – С. Пб. : ПГУ экономики и финансов, 2008. – 24 с.
- Зверькова Т. Н. Статус региональных банков: вопросы применения институционального подхода / Т. Н. Зверькова, А. И. Зверькова // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2008. – №9 (91). – Сентябрь. – С. 126–131.
- Зверькова Т. Н. Региональные банки в трансформационной экономике / Т. Н. Зверькова. – Оренбург : Агентство “Пресса”, 2008. – 189 с.
- Герасимчук З. В. Територіальна організація банківської системи регіонів України: оцінка та стратегії забезпечення її раціональності : монографія / З. В. Герасимчук, Н. І. Корецька. – Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. – 312 с.

Рецензенти:

Ковальська Л.Л. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва Луцького національного технічного університету;

Різник Н.С. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри банківської справи Луцького національного технічного університету.